

رئیس - همینطور است که اظهارداشته بایستی اصلاح شود. آقای سیدالملک
(اجازه)

سیدالملک - بنده در جلسه قبل سوالی از آقای مغبر نودم که آیا هدنه نامه حکمیت بصویب مجلس سنای آمریکا رسیده است یا غیره؟ واشین جواب دادند رسیده است و در صورت مجلس اشاره با آن نشده.

رئیس - این صورت مشروح نیست صورت خلاصه است اگر هر چیزی که گفته شود بنویسند صورت مختصر نمیشود.

(گفته شد صحیح است)

رئیس - آقای سردار معظم خراسانی
(اجازه)

سردار معظم - بنده نظریه که راجع استقرار اوضاع من تصدیق ندارم زیرا تعیین ملیت بی جهت نمی شود. تعیین ملیت از طرف کمبیون خارجه از نقطه نظر استقراری بوده یعنی تصویب استقراری ازملیت آمریکا

رئیس - تصویب استقراری همانطوری که در جلسه قبل اعلام شد بصویب کمبیون بودجه نبود ولی از کدام دولت استقراری شود تعیین ملیت با کمبیون خارجه بوده امت و همینطور باید نوشته شود و چون گفته شد کمبیون خارجه مداخله در استقراری کرده خیر کمبیون خارجه تصویب کرد از آمریکا استقراری ننمایند.

حقوقمن السلطنه - عرض می کنم وظایف کمبیون خارجه ۰۰۰

رئیس - بنیادن اجازه که نمیشود مذاکره کردار گردد مطلبی دارید اول باید اجازه بخواهید بعد بفرمائید

حقوقمن السلطنه - بلی صحیح است

رئیس - بفرمائید.

حقوقمن السلطنه - بنده هر ضمیمه که تعیین قرضی ازوظایف کمبیون بودجه است و تعیین ملیت با کمبیون خارجه و کمبیون خارجه هم را تعیین نموده بود.

رئیس - راجع استقراری.

حقوقمن السلطنه - بلی.

رئیس - همینطور که گفته شد توضیح می شود این مسئله ختم شد. دیگر ایرادی نسبت به صورت مجلس نیست.

نصارت الدوّله - بنده توضیح دادم

رئیس - راجع بچه مطلب؟

نصارت الدوّله - راجع به مطلب

رئیس - این مطلب ختم شد و دیگر مذاکره نمی شود.

نصارت الدوّله - بسیار خوب

دیگر ایرادی نیست

(اظهاری نشد)

صورت مجلس با این دو فقره اصلاح

تصویب شد

آقای آقامیرزا علی کازرونی از شنبه همراه برای

یک مقدار از آن را معلمین بدنه که راحت شوند و اطفال بیچاره سردارس بروند چون بنده مسئله مدارس را خبلی مهم میدانم و نایاب گذاشت بلکه روز وقت اطفال مملکت تلف شود زیرا سعادت آنیه ماقطه بسته به معارف است در حالی که می بینم دوست مدارس تعطیل شده و پچه ها هر شان تلف شده حقیقت این مسئله است بنده باندازه سهم خودم نمیتوانم قول کشم حالا با این رائی که امشب مجلس داده تا چند وقت دیگر آقای وزیر معارف مبتوانند قول بدنه که مدارس باز خواهد شد و اقامه خواهند فرمود که معلمین بیچاره در این زمستان تا اندازه راحت باشند

وزیر معارف - روزش را نمی توانم عرض کنم ولی البته وقت یوں رسید فوراً حقوق معلمین داده خواهد شد در هفته هم یکمکه خبلی جزئی بآقایان معلمین یوں داده شد و خود شاهزاده مختار هم بخوبی مسبوقند که بنده راجع بحقوق معلمین یا چه اندازه جدیت نموده ام ولی هست خزانه مانع بود که نتیجه گرفته میشود همین رائی هم که امشب دادید راجع به هست خزانه بود و خوب میدانند که چقدر هیئت دولت در نظر دارند که معلمین آسوده شوند خود وزارت معارف هم راضی نیست یک دقيقه مدارس تعطیل باشد بنده از آقایان معلمین خواهش کرده ام و این دوواری هست که از روز شنبه شروع بتدريس بگذند

رئیس - چون یاسی از شب گذشته و بعضی از آقایان هم تشریف برده اند اگر مخالفی نباشد جلسه ختم میشود جلسه آینده روز یکشنبه دو ساعت بفروض مانده خواهد بود برای اینکه رایورت کمبیون بودجه ممکن است تاروز شنبه حاضر شود دستور شور در رایورت کمبیون بودجه راجع باعتبار برای تصویب بودجه ها خواهد بود

مجلس ۳ ساعت از شب گذشته ختم شد

جلسه ۵۵

صورت مشروح مجلس یوم یک شنبه هفدهم بر ج جلد ۱۳۰۰
مطابق نهم جمادی الاول هزار و سیصد و چهل

مجلس یکساعت قبل از غروب در نهضت ریاست آقای مؤمن الملک تشکیل گردید (صورت مجلس یوم پنجشنبه چهاردهم جدی را آقای تدبیر فرائت نمودند) رئیس - نسبت به صورت مجلس ایرادی هست باید؟

عادل السلطنه - در جلسه قبل بنده کمال داشتم بوسیله تلفن هم با آقای سهام السلطان اطلاع دادم و در صورت مجلس غائب نوشته اند.

رئیس - اصلاح می شود آقای مؤمن السلطنه

فرمایشی داشته بید.

حقوقمن السلطنه - در صورت مجلس نوشته شده است که کمبیون خارجه استقراری را تصویب کرده در صورت تبکه این امر از وظایف کمبیون خارجه نبوده بلکه ازوظایف بودجه بوده فقط تعیین ملیت با کمبیون خارجه بوده است

وزیر پست و تلگراف - سوال آقای سردار معظم در حقیقت دایمی بکترات بود البته بنده هم اظهار انتساب میکنم که یک چنین مراسلۀ در مجلس شورای ملی خوانده شده ضرورت هم نداشت کمکی بود به دو من بدنه و باشمار این هم دیده بودند ولی راجع بکترات مولتی نظر باشگه بعضی مسائل معوقه داریم یعنی از انجام آنها کترات او بهمین زودی به مجلس شورای ملی تقدیم خواهد شد آقایان نمایندگان رأی خودشان را در برابر کترات بولیم اظهار گذند.

سردار هفدهم - متأسفانه بنده با وعده بهمین زودیها قانع نمیشوم و در صورت امکان تقاضا میکنم یک مدت صریح تری را معین فرمایند

وزیر پست و تلگراف - امروز نمی توانم میکنم که قدری سوال را طولانی میگذرد آقایان و زراء میدهند تا انسان مجبور میشود تاریخ بگوید الا در نظامنامه داخلی میگوید در یايان مجلس بایستی از سوال دارند.

سیاهان هیرزا - این بحث برماها تنها بسته که قدری سوال را طولانی میگذرد آقایان و زراء میدهند تا انسان مجبور میشود تاریخ بگوید الا در نظامنامه داخلی میگوید از یک وزیر اگر بیرون حقوق قانون را گرفته اید یا نه؟ این یک چیزی بسته که فکر لازم داشته باشد و بگویند در جلسه بعد جواب خواهی گفت با این حال آنوقت می فرمایند ما در سوال افراد میگیریم ایشان هم در دیر جواب دادن افراد مینمایند مثلًا چنانکه آقای سردار معظم فرمودند قریب یکماه بود بنده از آقای وزیر راجع باعتبار سوال زیر را بگویند و هر روز از آن محل مصرف میگذرد و البته بعد از اینکه موقعش گذشت سایرین که این سوال را شنیده اند میگویند این وکیل خواستنی بوده دیگر خبر ندارند که بنده تاریخ سوال را یادداشت کرده ام و هنوز بجواب آن موفق نشده ام این است که مجبور میشوند دریشت تریبون تاریخ بخواهیم البته وضع سوال ما با ماده نظامنامه داخلی و با آنچه آقای وزیر یست و تلگراف فرمودند باهم معمول دنیاگرد دارد باشد انصاف بدنه که اقدامات هست وزراهم باوزراء سایر دول فرق دارد درساير بارانهای ممالک دنیاوزراء فوراً بلند میشوند جواب میدهند و دیگر باهش گله نمیشود حالا از این مقدمه میگذریم بنده مدتی قبل از این راجع بمعلمین سوالی کرده بودم برای آنکه آنوقت نظرم این بوده که شاید بواسطه این سوال یک تربیتی برای پرداخت حقوق معلمین که تا چند داده شود که یک مدتی هم از افراد بیچاره بهدرزود و

شود در هر حال آقای وزیر علوم آنوقت فرمودند یک هفته بمعلمین را راحت میگذرند وحالا مدتی است از آن وعده گذشته و با اینکه مادرخصوص استقراری دادیم مقتضی است باز بنده سوال کنم که تا چند وقت دیگر میتوانند اطمینان بدene که حقوق عقب افتاده معلمین را بپردازند و اگر تمامش را هم نتوانند بپردازند

هذه حضار - هفتادنفر - ورقه صفيده عامت قبول
بنجاه و هشت - ورقه کبود هلامت زرد - بل امتياز
يازده .
رئيس - هذه حضار هفتاد نفر است زمايندگي
آفای نظام الدوله با تکريت بنجاه و هشت رأى
تصويب شد

(اسمی موافقین)

آفای شيع الاسلام ماليري . آفای ناخشم العلامه
آفای سيد محمد طباطبائي . آفای آصف الممالك
آفای بيان الملك . آفای منتصر الملك . آفای کمن
الملك . آفای مستشار الملك . آفای ميرزا كازارونی
آفای سردار معظم کردستانی . آفای شيع الاسلام
اصفهاني . آفای ميرزا محمد صادق طباطبائي . آفای
سيده فاضل کشاپي . آفای ميرزا محمد نبات .

آفای مساوات . آفای اقبال السلطنه . آفای فتح
الدوله . آفای مشير الدوله . آفای ملك الشراء .
آفای سرداران معلم اظهار و بمحاطراني که هر موقع از
عملیات مقابله و متعابات مزبور مقصود بوده اشاره کرده
و گفته که این نظریه بريشهاده که از طرف حکومت وقت
بدولات شده يكی با تاريخ دوم حوت و دیگری نيز درهان
قططع برای رفع نگرانی هائی بوده است که از تجمع
کسان اسیر شویه بود و سپس شرحی دایبرده استند
حکومت در بريشهاده خود مقتضيات موقع را چنین
پندانه است که از طرف دولت اجازه تجدید انتخاب
وزرءه هاردنگاه داده شود و نيز در یکی از آن تلکرات
و بريشهاده مينويسد که :

شکایاتی هم در مرور انتخاب چهاردانگه از طرف
مخالفین شده است و در تعقب این نظریه حکومت بوده
است که مشارايله اعتبار نامه آفای ميرزا محمد نبات را
قشیه تجدید انتخابات سکوت نمودند

در تبعیه مطالعات مزبوره و وارد نبودن هیچگونه
ميرزا سيدحسن کشاپي . آفای شيع ابراهيم زنجانی
آفای عداد السلطنه طباطبائي . آفای معمتم السلطنه
آفای حاج ابن التجار . آفای سردار معظم . آفای
حاج ميرزا شريفی . آفای تدين . آفای ميرزا
ابراهيم خان . آفای سهام السلطنه . آفای اعتمام الدلوه
الملك . آفای سيدالملك . آفای اسدالسلطنه . آفای حاج
آفای قوام الدوله . آفای حميدالملوك . آفای حاج
شيخ اسدالله . آفای حميدالملوك . آفای حاج
زاده . آفای حاج ميرزا تقى خان تابيني . آفای
وکيل الملك مختلف . آفای بيان الدوله
رئيس - آفای نصيرديوان

(احضار برای فرائت رايورت)

آفای نصيرديوان رايورت شمه اول را راجع
بنمايندگي آفای آفای شيع عبدالکریم بمضمون ذيل
فرائت نمودند)

شمه اول بصورت مجلس انتخابات حوزه هر کزيره
بوشهر و نقاط جزو آن رسيدگي کرده معلوم شد که

مطابق قانون نظام انتخابات آنجارا خانمه

داده و در تبعیه آفای آفای ميرزا علی کاظرانی با کشیت

محمد هاشم ميرزا - سردار معظم خراسانی - نصرت

الدوله - اميرناصر - فهم الملک - شيخ لعرافين زاده

بهجهاني با تکريت ينكوزار و سبصد و شانزده رأى و

آفای شيع عبدالکریم با تکريت يانصه وسی و چهارزاي

در درجه اول آراء بوده اندانجنه نظارجريان آفای مودود

را حاضر شريط داشتند و رأى کبود خواهند داد و نيز

خاطر آفایان را متذکر شويم که هر گاه ورقه سيفدهم

مطالبه شدند .

آفای شيع عبدالکریم که در درجه بعد او حائز رأى

امتناعون محسوب ميشوند .

احد آراء بعمل آمد آفای سهام السلطنه

استخراج آراء نمودنها به ترتیب ذيل

تبیجه حاصل شد

برای پذيرفتن شکایات و اصله صير کرده و پس از جمع
مرکزی بالين ترتیب وبالشره نبودن اجازه دولت
ترتیب افزایش و بطلان انتخاب حوزه چهارم
صورت مجلس شکایات قانونی و تابل توجه که در
تصدیق و صحت آن را تري ديد نماید .

بعداًک برای نزه هر گونه نگرانی و سوء
تفاهی مقتضی دیده راين باب تابياً آفای نظام الدوله
حکومت آن زمان مذاکره و چگونگي از خود مشارالله
ملی در صحت انتخابات ساری داده و شکایات و اصله
از این انتخابات را مرور نوجه قرار نداده بوند دیگر
جه يا شود بنا بر این تصميم شعبه اول بمناسبت
و اهل از مطالعه شکایات مربوط شدند و دعوه بشمه نموده
حضرات فرشته حاضر شده ابتداء مربوط بجهار ايشکه
که در آراء مربوط به آفای نجات ممکن بود فرزی
حاصل سازد بمعطاهه برداخت این قسم فقط و فقط
مثل میشود بدوفقره بريشهاده که از طرف حکومت وقت
بدولات شده يكی با تاريخ دوم حوت و دیگری نيز درهان
قططع برای رفع نگرانی هائی بوده است که از تجمع
کسان اسیر شویه بود و سپس شرحی دایبرده استند
حکومت در بريشهاده خود مقتضيات موقع را چنین
پندانه است که از طرف دولت اجازه تجدید انتخاب
وزرءه هاردنگاه داده شود و نيز در یکی از آن تلکرات
و بريشهاده مينويسد که :

شکایاتی هم در مرور انتخاب چهاردانگه از طرف
مخالفین شده است و در تعقب این نظریه حکومت بوده
است که مشارايله اعتبار نامه آفای ميرزا محمد نبات
حضرات دیگر در تعقب این نظریه اقدامات همیشه
و گفته هاردنگاه داده شود و نيز در یکی از آن تلکرات
و بريشهاده مينويسد که :

شکایاتی هم در مرور انتخاب چهاردانگه از طرف
مخالفین شده است و در تعقب این نظریه حکومت بوده
است که مشارايله اعتبار نامه آفای ميرزا محمد نبات
حضرات دیگر در تعقب این نظریه اقدامات همیشه
و گفته هاردنگاه داده شود و نيز در یکی از آن تلکرات
و بريشهاده مينويسد که :

شکایاتی هم در مرور انتخاب چهاردانگه از طرف
مخالفین شده است و در تعقب این نظریه حکومت بوده
است که مشارايله اعتبار نامه آفای ميرزا محمد نبات
حضرات دیگر در تعقب این نظریه اقدامات همیشه
و گفته هاردنگاه داده شود و نيز در یکی از آن تلکرات
و بريشهاده مينويسد که :

(بضمون ذيل فرائت نمودند)

شمه اول در چندين جلسه که آخرين آنجا غروب
جهارم ماه جاري بوده بدوسيه انتخابات ساری و سعاد
کوه مربوط به آفای ميرزا محمد نبات مراجعه نمود

انتخابات ساری و سعاد و عمل بخود نگرفته است -

شمه اول در چندين جلسه که آخرين آنجا غروب

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱۳۲۶ مطابق اول جدي شروع هيت نظر

در چهارم ربيع الثانوي ۱

سردار معظمهم مخبر کمیسیون بودجه — در
تحت تأثیر خرابی های متده ادارات مالیه ما و بواسطه
افراد کاریهای که شده و می شود مناسفانه مخالفین و
موافقین محترم بدون توجه به موضوع اصلی لعن واحدی
را اتخاذ می کنند مخالف و موافق بحکری خطا به
صهود بفرمایند و یک شرح مفصلی از خرابی های
ادارات مالیه بیان بفرمایند و در میان فرمایشات خودشان
یک کمک معارف پروری هم می باشند بسیار خوب
ولی موضوع این نیست اجازه می دهد چند کلمه
توضیح بدهم برای اینکه آذیان دیگری هم که بعد
از بنده تشریف می آورند اگر موافقند حقیقتاً موافق
بفرمایند و اگر هم مخالف با در نظر داشتن نتیجه
از ذکر مقدمات مخالفت خودشان اگر بیاناتی بفرمایند
راست است مالیه ما خراب بوده ولی اگر درست دقت
فرمایند ملاحظه خواهید فرمود که تمام ادارات ما
خوب است .

زیرالازمه دوره فترت خرابی است هرچهم بر
خرابی گذشته ندبه کنیم سودی ندارد فقط ما باید
حالا تصمیم بگیریم که در آینه نظائر آن خرابی ها
مشاهده و تکرار نشود و الا بندۀ هم می دانم در این
ملکت دزدی شده از اداره رستم و اسفندیار دزدیده
اند ششصدهزار تومان یا هشت میلیون برده اند من محصر
ماله اصفهان هم نیست .

فرضاً بروجerd عراق خراسان را هم ضمیمه‌آن
کنید چه نتیجه و سودی دارد؟ مجلس شورای امنی و
مفهوم اکیمپیون بودجه بر حسب ماده پوشنها دی خود
بنده که هلت آنهم بر طرف کردن خرابی‌های گذشته
بودجرایت تصمیم قطعی اتخاذ کرد و با دولت در تهه بودجه
مشارکت کنند زیرا دیدیم روز بروز مخارج ما
در تراپیدهایدات مار و بقیه صنان است و اینهم نتیجه بود

که فهرآ از خرابی حاصل میشد زیرا هیچکس از
یول گرفتن بده نمی آید و هر وقت حرج و مرج بش
می آمد ناچار تغیر طبق کاری هم بیشتر می شود و آن
وقت ما آمدیم گفتیم حالا چه باید کرد گفتیم اگر
عملی شویم و در هالم مرام و تئوری برای تین هایدات
قطعی رویه اروپانی را انخاذ کنیم مادامی که دلخوش
باين الفاظ باشيم وقت می گلدد و هر روزی هم که

می گذرد مبلغی از کیسه این مملکت بد بخت خارج
مبشود در صورتی که این اصل در نزد همه مهرزو مسلم
است که اگر بخواهیم حبوب قطعی خودمان را تأمین
کنیم باید بهیمت فداکاری های زیاد بواسطه وطن
پرستی بواسطه تووانی در تحمل مشقات و زحمات و
بادر نظر گرفتن آگرسنگی و سختی باعهای داشت خودمان
زندگانی کنیم و تا وقتی که افراد ایرانی این قدرت را

نداشته باشند که باعیادت خودش زندگانی آندازه ای داشتند
که دیگران این اطمینان را دارند که امروز یا فردا
از این حس لافبیی ما استفاده کرده مارا درسه کنیجی
کبیر آورده با ارادت مبلغی مارا بقول شرابط سنگین
و طاقت فرسانی ناچار وادار میکنند و ماهم در تخت
تأمیر احتیاجات مجبور به قبول آن شرایط سنگین هستیم حال ما
بسی تیاه و مملکت هم قهرآ رو باضمیحلال فنازی
می گند.

سوق الدواب یک هزار و چهارصد و سی تومان ...
سردار معظام — این چه صورتی است؟
حاج شیخ اسدالله — بر حسب امر وزارت
مالیه از طرف اداره محاسبات برای دادن توضیحات
حاج میرزا فتح الله خان را در اینجا خواستم این صورت
مخارج را جزء اداره محاسبات مالیه داده است بنده
مخالف هستم برای مالیه بر حسب وظیفه خودم رفتار
گرددام و باشد بعرض آفایان بر نام مطابق این بودجه
است که اگر دولت تصمیم گند هایدات مملکت را درست

همانی که آقایان وزراء به مجلس پیشنهاد کرده‌اند در صورتی که مجلس شورای اسلامی مساعدت کنند این اعتبارات را که گمیسیون بودجه تصویب کرد تصویب کنند بنده با کمال اتفاقاً عرض میکنم که بودجه مملکت ما کسر نداارد بلکه اگر هر آینه هایدات درست جمع آوری شود و حسن اداره در کار باشد فاضل هم‌داریم حالا از جهت اینکه می‌گوییم کسر نداریم چه چیز است؟ مطابق

بودجه پیشنهادی که بیست و سه میلیون کسری است و پنج کرور که کسر شده است باقی بماند بیست و یک میلیون . از این بیست و یک میلیون هم بیست و نه کرور تقریباً صورت های دانی است که خود دولت در پیچی بیل وصول کردد و صورت داد که جای انکار نیست در حالی که بعضی چیزهایی هست که جزو این صورت نیامده بعضی هایدات هم هست که اگر درست اداره شود

کرور صورت خرج است درجه صورت مالین خرج
داریم در صورتی که بودجه وزارت جنگ نهملیون با
البته همه آقایان اطلاع دارند که در رسال گذشته بود
وزارت جنگ نهملیون نبوده اداره زانسواری و قفارا
خانه منتهی بوجه اش بالغ برده دوازده کرور مپه
وازاین معلم شش کرور کبرمیگردد باید بودجه تعد
شده باشد در خاتمه که بیک پولی هم از باخت پس ا
زیادتر از صورتی است که دولت داده مثلای بیک فس
همان عایدات مستقیم است که هفده کرور میشود
وزارت مالیه با مالیات غیر مستقیم پنج ملیون صورت
داده اگر درست اداره شود دو برابر میشود و همچنین
سایر عایدات دیگر مثلای بیک قلم عایدات گل سرخ است
عایدات پیچی نیل را وزارت مالیه چهارصد هزار تومان
صورت میدهد
الا که اگر همین مقدار را بخواه جامعه اتحاد

در حالتیکه ا در همین معدن را بجود حاجی میان اینبار بدینهند سالی دویست سیصد هزار تومان عایدی دولت میشود وزارت مالیه اداره کرده است و سالی چهار هزار تومان شده راجع به خیلی قسمتهای دیگر اسم برده نشده مثلًا طرق و شوارع و راه شوسه است و اگر درست اداره کنند یک کروز عایدات دارد در حالتیکه یک بولی منظور نشده راه آهن تبریز است که درست داشته باشد از معدن نمک و فربوده

له صورت داده شده ممکن است همان اتفاق رخورد و پیرامون
و فیله که آقایان میدانند از همین راهها شاید صدهزار
تومنان هاید پیشود شبلاست است که اگر دولت اجاره
دهد خودش محل معتبری است . همینطور خیلی هایدات
دیگرهم هست . همین معارف که همه برای آن سنك
بسیenne میز نیم در مدارس متوسطه از اطفال حقوق
می گیرند بندۀ از معاون وزارت معارف سؤال کردم
حالاتی را که وقتی طلاق حقدار است اوا فرمودند بهم از

هایدات مدارس متوسطه پیغمبر است اون برآورده ای
بنجهزار تومان بعد فرمودند ماهی سه هزار تومان و
مدارس متوسطه در هیچ جای دنیا مجانی نیست ولی این
سالی شصت هفتاد هزار تومان که گرفته میشود نه
وزارت معارف بما صورت داده است نه وزارت مالیه
میگویند ما این هایدات را خودمان بوزارت مالیه صورت
میدهیم بعد از باخت حواله وزارت مالیه محسوب میداریم
بسیار خوب ولی وزارت مالیه که بامصوّرت میدهد باید
جزو جمع خود می آورد اما بایورده از موقوفات سالی
بنچاهه هزار تومان می گیرند با وجودی که مجلس شورای

برای هر منشی ضبط ثبات اندیگاتور نویس یک مدتی مشغول باشدو مذاکره کند این بود که برای جلوگیری از حیف و میلها برای اینکه یک تعیدیلی و توازنی بین جمیع خروج حاصل شود و برای اینکه هر روزه ده بیست هزار تومان تغیریط نشود یک اصل کلی در نظر گرفته شد و صورت جزء جمیع عایدات را از وزارت مالیه خواست و مطابق رایورتی که آفای هبر الدویله سر و نه کرو رعایدات مسلمی را که سنه گذشته پنج میلیون صورت میدهد رصورتی که مطابق جزو

سردار معظم - مخالف هستید؟
شیخ اسدالله - (بالشاره خیر) بنده چون در
کمپسیون بودجه بودم و راجع باین پیشنهادی که
لده کاملاً نظرداشتم این است که باین پیشنهاد کمپسیون
را فاقت دارم ولازم است نظریات خود را بعرض آفایان
صانم البته آفایان تصدیق میفرمایند این قدمی که
جلس شورای ملی برای اصلاح و تعدیل بودجه با
را فاقت دولت برداشته اگر انشاع الله موفق شود یک
نمایم بزرگی در راه اصلاحات برداشته است زیرا غالب
نایاب و مشکلات در تحت این هژوان است (نمیگوییم
امش عرض کردم غالباً) تا مملکت ایران بودجه
و دش را تعدیل نکند تا مجلس شورای ملی تصمیم
نکند که استقرار و دست دراز کردن پیش اجانب که
میشه مبتلا بوده نکند هبتو وقت نمیتواند امیدوار
سایر اصلاحات باشد یعنی این سه مانع تمام اصلاحات
مت و اگر هر آینه دولتهای گذشته باین خیال بودند
در مقام تعدیل بودجه برآمده بودند (وشاید هم
را انتند و مسامحة کرده باشند) امروزماً باین تعطیلی
که معلمین مدارس کرده اند مبتلانی شدیم و حقوق آنها
چلوگیری کند هایدات رادر نظر گرفت و یک مقداری
که باشد خاص و موضع و شد موضع کرد بودجه
است حالاً به نیش مختار چقدر است .

یک بدینه بود که همه مدارس این برای رسیدن حقوق معلمین تعطیل شود بنده در کمیسیون بودجه بود در این مدت در اطراف بودجه فعلی فکر میکردم و با اندازه و سمع خودم برای پیدا فردن اطلاعات خبیثی زحمت میکشیدم، پس از اینکه از صورت جمیع و خرجی که وزارت مالیه داده بود فوری اطلاع پیدا نمودم یقین کردم که اگر که دولتهای گذشته چند روز یا چند ماه هم خودشان را صرف تعديل بودجه میکردند پایین مقصود موفق میشدند فقط در زمان کابینه آفای مشیر الدواه شروع باشند اقدام شد صورت جمیع هایدات را از وزارت مالیه مطالبه کرده و خواستند بودجه را تهیه و تعديل نمایند ولی چون مدت کابینه ایشان دوام نکرد موفق پایین مقصود نگردیدند کابینه های گذشته غیر از بودجه های خرج ابدآ نظر بجمع نداشته قطبودجه هارا بر حسب میل خودشان تصویب میکردند که لایقطع برای خرج اضافه مواجب و خرج فوق العاده تصویب نامه صادر می کردند بدون اینکه ملاحظه کنند به پیشنهاد معاشر چه چیز است که در حدود آن بودجه نتوانسته باشد بجزء خود را از هر روز مرتب کنند بمجلس شورای امنیتی پیاووند و اگر هر آینه هر یکه از وزارت خانهها تایانزدهم حوت بودجه خود را نباورند مطابق این پیشنهاد با آن وزارت خانه وجه داده نخواهد شد که مجبور باشد بودجه جزء خود را بمجلس نیاورده این است که با این ترتیب بودجه را تصدیق کردم بنده فرمایشات آفای حاج شیخ الاسلام را راجع به تغیریط کامل در ولایات و مرکزهای چنین در تشکیلات تصدیق میکنم زیرا الوضاع مالیه این مملکت وارد نشود شاید بکار دوسال طول بکشد زیرا باید

در آن خرابی‌ها گردیده‌ایم یس خوب است از خرابی‌های گذشته حرف نزینم و صورت هائی را که از دست راست و دست چپ تفصیل کرده ایم اینجا نخواهیم که نتیجه ندارد و فراموش نفرمایید که معنی مخالفت این است که این اعتباری را کشما برای وزارت خانه تعیین کرده‌اید من زیاد میدانم فقط از این نقطه نظر ممکن است با کمیسیون بودجه مخالفت کرد والا بعنوان اینکه من با این رایورت مخالفم وبعد شرح دادن که خرابی‌های گذشته چطور بوده است مخالفت با کمیسیون بودجه نیست زیرا کمیسیون بودجه مسئول خرابی‌های گذشته نبوده است بس آفایانیکه مخالفند خوب است بگویند این اعتبارات کم است و با زیاد است و دلائل خود را بفرمایند این جمله را هرض کردم که آقابان ناطقین دیگر اینطور نطق نفرمایند.

چون یاسی از شب گذشته است و موقعي

که در مجلس در موضع بودجه مذاکره می‌شود باید آقای وزیر مالیه هم حضور داشت باشند و امروز بواسطه کسالت مزاج نتوانستند حاضر نشوند. اگر آقابان مخالف نباشند بقیه مذاکرات بماند برای روز سه شنبه ۰

(کفتند صحیح است)

(مجلس سه ساعت از شب گذشته ختم شد)

جلسه ۶۹

صورت مژروح مجلس یوم ۳ شنبه

نو زده هم برج جدی ۱۳۰۰ ه طابق

یازده هم جمادی الاولی ۱۳۴۰

مجلس یکساعت قبل از غروب در تحت ریاست آقای مؤتمن الملک تشکیل گردید

صورت مجلس یوم یکشنبه هفدهم جدی را آقای تدین قرائت نمودند)

رئیس — آقای معحق العلماء
(اجازه)

مححقق العلماء — بنده مبغوض است هرض کنم که آقای آشیانی بواسطه پادر و هدیدی بستری هستند در صورت

مجلس ایشان را غائب بدون اجازه نوشته اند

رئیس — بالاجازه نوشته می‌شود دیگر اعتراض نیست؟ (گفته شد خیر)

رئیس — صورت مجلس با این اصلاح تصویب شد. سه فلره رایورت راجع بوكلای تبریز رسیده است قرائت می‌شود و رأی می‌گیریم آقای آقا سید یعقوب مخبر کمیسیون تشریف بیاورند قرائت نمایند آقای آقا سید یعقوب رایورتهای سه گانه را بضمون زیر قرائت نمودند)

کمیسیون تحقیق انتخابات آذربایجان در تکمیل عملیات خود راجع بصلاحیت نمایندگی آقای حاج سید

المحققین مجلس مقدس رایورت آنچین هرض می‌کند که کمیسیون تلکراف از آقای حاج سید المحققین استفسار نمود که قبول نمایندگی خودشان او گرفتن

اعتبار نامه اطلاع دهنده مطابق تهرگرافی که از ایشان رسیده نمایندگی را قبول فرمودند و ضمناً اطلاع دادند که اعتبار نامه باشان داده نشده کمیسیون یس از رسیدن تلکراف جلسه خود را تشکیل دادچون نسبت

را نباید بپرید و بیچارهها را نباید خبر کرد ادارات را نباید حذف کرد وبالاخره از این حرف ها که مردم خوششان می‌آید ولی روح حقیقی مملکت بدش می‌آید و منزجر است اگر این حرف را می‌زدیم نتیجه اش این می‌شود که این کسر بودجه خودمان را به رذالت که باشد از خارجه فرض کیم معلوم است آنها هم باجه شرایطی می‌دادندیس بهتر این است بگویند مملکت ماندارتین است و بهمان تناسب روز خرج کنیم و لیک فدری از این توقعات آرزوهای مشعشع فعلاً صرف نظر کنیم تا بعد اینکه می‌شود بنابراین کمیسیون بودجه آمد بدون اینکه داخل در جزئیات بشود با درنظر گرفتن اقام بزرگ هر روز از خانه یکقدری از آن کم کردو گفتم اگر از بودجه که معمول سند پیچی یل بوده واز طرف دولتها مغفله بیش بینی شده یک مقداری بزینم سکته باس اس زندگانی سیاسی و اجتماعی مملکت دارد و خواهد شد البته باید یک فشارهایی بخودمان بدھیم و در آن حدود بودجه جزو را بزینم و بمجلس شورای ملی تقیم کنیم همین کاررا هم کردم و بالاخره نتیجه اینکه عملیات کمیسیون این شد که کمیسیون مزبور کدو مليون و چهار صد و هفتاد و پنج هزار تومن صرفه جوئی قطعی کرده و شما باید از کمیسیون بودجه خودمان مبادل مبلغ دو میلیون و چهار صد و هفتاد و پنجم هزار تومن منون و متشرک باشید و باشکه این صرفه جوئی را کرده ایم بازیک فلان و کسری بودجه داریم و اگر بنده مخبر کمیسیون بودجه نبود و مجبور نبودم که از نظر کمیسیون بودجه دفاع کنم و میتوانستم عقیده شخصی خود را اظهار کنم می‌گفتم معادل همین یک میلیون و کسری هم باز باید بر اینکه بودجه مملکت تعديل شود از بودجه کسر شود زیر امانتی که مجلس شورای ملی مشارج مملکت را تعديل نکند یعنی مشارج فستی را با اول هایدات باهم مساوی نکند قدم قطعی بطرف هیچیک از اصلاحات بر نداشته است ولی بنده معقدم که در اصلاحات باید قائل بتدیریج شد و کمیسیون هم همین نظریه را اتفاذه کرده است زیرا این خرابی‌ها که در سنتوات گذشته رویهم جمع شده و ترا اکم یافته نمی‌شود یک روز دو روز اصلاح کرد و باید بمرور ایام و بتدیریج اصلاح و ترمیم بشود این است که بنده شخصاً معتقد شدم باشکه بودجه خرج را در حدود اعتباراتی که از طرف کمیسیون برای وزارت خانه ها تهیه شده وزراء بودجه خودشان را در همان حدود تهیه نمودند و مجلس بیاوردند آنوقت البته در مملکت باعتصار صرفه جوئی یک میلیون و یکصد هزار تومن هم باز از همان مملکت ملعش پر می‌شود و محتاج بتوسل بخارجی نخواهد شد حالاً بعد از این هرض که کردم همین امیدواری بنده حق می‌دهد که با تصمیم کمیسیون بودجه موافقت کنم و از آن نتیجه همان خرابی بازهاید صندوق مملکت شده است مأخذ قرار می‌دهیم در صورتیکه بعد هر قدر هاید می‌شود کسی از ما نمی‌گیرد ولی بیش بینی می‌کنم و فرض می‌کنم هایدات ماهینه‌نگار خواهد شد و بیش بینی می‌کنم که با مسامی چهل آقای شیخ الاسلام و سایر آقایان هم موفق بجلو کیدی از تغیریط کاریها نخواهیم شد ممکن است فرض معال محال نیست آنوقت باز با همان تغیریط کاریها می‌زد اعلیاً اکبر خان و دیگران که فرمودند باز نوزده میلیون و خورده هایدات می‌خواهد بود آنوقت ماجه گردیم در مواد فائزون ماده هایدات را مخصوصاً درج نکردیم که باز ای مجلس این هایدات تصویب شود ماین هایدات را فقط برای اینکه نموده و مقیاس در دست آقایان نمایند گان باشد در مقدمه رایورت خودمان ذکر گردیم که بدانند هایدات مملکت بواسطه همان خرابی‌ها نوزده ملیون تومن بوده امسال اگر سعی کنید شاید موفق شوید که بر هایدات می‌فرمایند در هر عرض مشارج هماییست و دو میلیون و خرد هاید است این کسر بودجه را از کجا باشد جبران گرد . دوره داره یا باید گفت این هرض

پس ملت و مملکت ایران باید هر طور هست با هایدات خودش زندگانی کنند مثلاً فرض بفرمایند زمین بی‌پاچی است مملو از خرابی و برآز کیا و علف های بی‌فایده و خار می‌غلان شما کمر همت بسیار بود و بیخواهید این زمین ام زمین ام زمین در فکر گچ بری و آینه کاری آن باشید قطعاً عملی نیستید باید اول دور زمین را بقدر احتیاج و ضرورت خودمان چهار دیوار بکشید از این مرحله که خارج شدید و فراغتی حاصل شد آن وقت باید مطابق وسعت و دارائی و فراغت و سلیقه خودمان همارتی تأسیس کنید .

حالا برای اینکه حس معارف پروری هم ملعوظ شده باشد بدواً عرض می‌کنم یک دارالفنون تأسیس کنند و بازارت اما در هر حال تقدیم بر هر چیز باید زمین این دارالفنون را بالسویه بازمیں ادارات دیگر مایه کنید که نناسب داشته باشد .

کمیسیون بودجه خود را اغفال و داعقوش هم نشد که می‌آید و می‌نشینیم بودجه مملکتی را که تابحال فاقد بوده ایم منظم و مرتب می‌کنیم و بعد به مجلس شورای ملی پیشنهاد می‌کنیم کمیسیون بودجه نظری بایدات نداشته و آنصورت گنده را هم اصلاً در نظر نگرفته و مورد توجه قرار نداده است از زمام نداشت برای عملی شدن لازم بود که اول هایدات ممکن خود را که همین نوزده میلیون و خورده است به بینی حالاً خواهید فرمود که این مبلغ کم است من هم : ا شما موافق راست است این هایدات کم است و اگر این هایدات کاملاً جمع آوری شده و تغیریط کاری نمی‌شود اگر مبالغه نگفته باش میتوانستیم بیست و پنج میلیون هوض این نوزده میلیون مأخذ و مدرک هایدات مملکتی قرار دهیم ولی افسوس بايدخورد که آنطوری که باید حفظ شود نشه گرچه افسوس خوردن هم نتیجه ندارد بنابراین اول هایدات خودمان ازرا که در نتیجه همان خرابی بازهاید صندوق مملکت شده است مأخذ قرار می‌دهیم در صورتیکه بعد هر قدر هاید می‌شود کسی از ما نمی‌گیرد ولی بیش بینی می‌کنم و فرض می‌کنم هایدات ماهینه‌نگار خواهد شد و بیش بینی می‌کنم که با مسامی چهل آقای شیخ الاسلام و سایر آقایان هم موفق بجلو کیدی از تغیریط کاریها نخواهیم شد ممکن است فرض معال محال نیست آنوقت باز با همان تغیریط کاریها می‌زد اعلیاً اکبر خان و دیگران که فرمودند باز نوزده میلیون و خورده هایدات می‌خواهد بود آنوقت ماجه گردیم در مواد فائزون ماده هایدات را مخصوصاً درج نکردیم که باز ای مجلس این هایدات تصویب شود ماین هایدات را فقط برای اینکه نموده و مقیاس در دست آقایان نمایند گان باشد در مقدمه رایورت خودمان ذکر گردیم که بدانند هایدات مملکت بواسطه همان خرابی‌ها نوزده ملیون تومن بوده امسال اگر سعی کنید شاید موفق شوید که بر هایدات می‌فرمایند در هر عرض مشارج هماییست و دو میلیون و خرد هاید است این کسر بودجه را از کجا باشد جبران گرد . دوره داره یا باید گفت این هرض